

Aw / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 21 январа, 2025
Aw / hekaýa AW

Daňdan dag başyna çöken duman ýukalyp-ýukalyp aýryldy. Çatmanyň içi has-da ýagtylanan ýaly boldy. Ertirlik çay-çöregini edinen gojadyr agtygy daş çykdy. Ikisem dag eteginde, düme ýere ekilen gawun-garpyza ser saldy. Güzüň ilkinji günleri howa çigräpdi. Süýjüliginden darkyldap ýarylan gawunlaryň ömri paýawlaýardy. Ýöne tomsuň soňragynda ýagan ak çabga gawun güzäp ýatyrdy. Goja agtygyna: «Agza gelen rysgaly reýgan etmeli. Okuwyňy gaýgy etme. Galhoz başlygyna aýtdym. Olam direktirden rugsat alar» diýip gawuny heniz saklamaga müwessa bildi. Onsoň-da beýle güzeg her ýyl miýesser bolmaýar. Ylaýta-da tomus günleri ýagş seýrek gelýän hoşgylaw myhmana meňzeýär. Atasynyň teklibi düz howasyndan aýrylyşybilmeyän oglanyň göwnünden turdy. Ol şol bada

razylaşypdy.

Goja häzirem özüne gysmyljyraýan itine nazar aýlady, soň agtygyna:

– Oglum, şu janawar, äñeden bolsañ, gije-de o ýan, bu ýana gitmedi. Bir zatdan teşwüş etdi. Şindi-de şo gorky aýrylmandyr. Daş-töweregi esewanlaly – diýdi.

Bular esli mahal aýlandylar. Birden oglan atasyny çagyrdy. Goja geldi. Gumaksy ýere siñe-siñe seretdi. Çommalyp oturdy. Çöññelen gözler pişigiñkä çalymdaş, ý9ne ondan uly, käsäniñ agzy ýaly yzlary saýgardy. Yzlar daga tarap gidýärdi. Aşyr aga: «Gije gelip gidipdir. Şo janawar...» diýip içini geplettdi. «Hawa, şo janawar... Gaplañ».

Goja soňky jümleleri daşyndan aýdanynu bilmän galdy. «Gaplañ» sözüni eşiden Sahy böküp, atasynyñ gujagyna doldy. Item ýagşy kiçi ynsana aralaşan gorkyny aňan şekilli goja golaýlaşdy. Guýrugyby bulaýlap, ýaramslyk etdi. Aşyr aga:

– Gorkma, inerim – diýip, agtygynyñ başyny sypaşdyrdy. – O janawar ynsan degmesi degmez.

Bu teselli beriji sözler oglany köşeşdirmedi. Ol gaýtam tora düşen beden ýaly titreyärdi. Dişleri biri-birine degmän, şakyrdaýan ýalydy.

Goja daglara nazar saldy. Uludan dem aldy. Agtygyna:

– Oglantakkam, bir wakanyñ gözli şaýady boldum. Diñle – diýdi. Oglan başyny galdyrdy. Ilki atasynyñ joýalanyp-joýalanyp duran giñ mañlaýyna, soň gözlerine seretdi. Birbada galpyldysy aýrylyp, ynjaldy. Aýbogdaşyny gurup oturdy.

– Hawwa, atam meni gojалан çagynda awa äkitdi. Şu daga, meniñ daga ilkinji çykyşymdy. Belki, emelsizligindendir, atamyñ yzyna zordan eýerýärdim. Ol goja kişi bolsa-da, çuslanypdy. Jahyllyk döwri dolanyp gelen şekilli.

Dagyñ orta biline geldik. Gök kemerler guşaga çalymdaş. Sil suwy ýykan damarlyk-damarlyk dyzboýy otlar gyşarylyşyp ýatrylar. Asmanda läheñ bürgüt kölege salýar.

Atam: «Aşak bakma. Başyñ aýlanar» diýdi. Men onuñ pendine gulak asdym. Uly daşa ýaplandyk. Atam hol ýokary ümläp goýberdi. Şo tarapa äñetdim. Ep-esli aralykda dag tekesi gymyldaman durdy. Juda uzakdan saýgarypdyr.

Atam maña ýerimde galmagy pyşyrdap tabşyryp, öñe süýşenekledi. On-onbäş ädimlikdäki daşa baryp, çöküne düşdi. Köneje hyrlysyny dag tekesine çenedi. Tüpeñ sesiniñ çykaryna garaşyp, usullyk bilen dem aldy. Emma birden, gapdalymdan alabeder

läheñ bir haýwan atylyp, atamyň ýanyna bardy. Ol tüpeñini oň aýagy bilen kakdy. Hyrly göçmän, daşyň düýbüne gaçdy. Elbetde, ol gaplaňdy. Onuň-da şo tekäniň kastyna çykanlygy äşgärdi. Men gygyrmak üçün agzymy açdym. Eger-eger sesim çykanok. Sebäbi gaplaň atamy tüýtmelär öýdüp gorkýardym. Emma o janawar beýtmedi. Dag tekesine tarap süýşenekläp ugrady.

Atam tüpeñini kakyp galdy. Onuň gaplaňy awlajakdygy ikuçsyzdy. Ýöne gaplaň oňa degmändi ahyry. Atam näme üçin beýdýärkä? Ýa awunyň elinden alnaryna namys edýärmikä?

Gyssagarada muny bilmek çetindi. Basym tüpeň göçdi. Gaplaň elhenç arryldap arkanlygyna zyňdy. Atamyň iki-üç ädimlik ýanyna düşdi. Baý-baýow! Goja kişi diýjeksiň. Ol ýylodyrym çaltlygynda gynyndan sogran ak saply pyçagyny o janawaryň goltugyndan sokdy. Şobada gyrmyzy gan çüwdürilip akdy.

Men gaplaňyň titreyän aýaklaryndan nazarymy sowup, dag tekesiniň duran ýerine äñetdim. Elbetde, ol eýýäm ýerinde ýokdy. Men ýokary turdum:

– Atan, nädäýdiň, o janawary?!

Gojadan ses-seda çykmady. Dag etegine zordan düşdi. Dogrusy, käte oňa söýget berdim. Atamyň gorkudan ysgyn-deramaty galmadymyka? Aý, ýok, towşantüý-ä däldir. Onda näme?!

Goja daga tarap ahmyrly bakdy. Men şonda dag tekesiniň duran ýerine däl-de, gaplaňyň ýatan tarapyna seredenligini duýdum. Inim düýrükdi. Eýsem näme?! Onuň garaköýük bolan ýüzüni tanamajak boldum. Dodaklary kemiş-kemiş edýärdi. Ol telpegi bilen maňlaýynyň derini sylady-da, tüpeñini beýläk zyňyp goýberdi.

Öýe geldik. Atam dünle adama döndi. Gep-söz, çay-nahar bilen ugry ýok. Basym ýanyny düşege berdi. Halyny soramaga gelip başladylar. Bir gezek ikiçäkkäk ol maña şeýle diýdi:

– Aşyr, oglum, men o janawara... gaplaña dönüklük etdim. Namartladym. Näme üçin, şeýdenligime häzirem aklym çatanok. Elbetde, beýle pursat ynsanda bolýan däldir. Söweşen bolsa, gowy bolardy. Gördüň-ä, o janawar, maña degmedi. Men bolsa... ine, şu-da meni horlaýar. Bu wakany hergiz aýtmagyn...

Atam gije jan berdi...

Aşyr aga ýokary turup, çatmasyna yöneldi. Birhaýukdan soň özüni rastlan Sahy-da galyp, näme üçindir daga tarap söýünçli bakdy-da, atasynyň zyzndan ugrady.

1992 ý.

© Annatagan NURGELDIYEW. Hekáyalar